

#internacionalDiba
#ODSDiba
#localizingSDGs

LA LOCALITZACIÓ DELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE: QUÈ HAN DE SABER ELS ENS LOCALS

Resum de la jornada

El dimecres 12 de desembre de 2018 va tenir lloc al Palau Robert la jornada “La localització dels Objectius de Desenvolupament Sostenible: què han de saber els ens locals”, organitzada per la Direcció de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona amb l'objectiu de destacar el paper fonamental que juguen els ens locals en l'assoliment de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). La jornada estava estructurada en quatre taules rodones i va comptar amb la participació de representants de governs locals i supralocals, representants de diferents àrees de la mateixa Diputació, així com de xarxes nacionals i internacionals que compten amb una trajectòria rellevant en aquest àmbit i que van oferir exemples concrets i inspiradors per a la consecució de l'Agenda 2030.

En el marc de la primera taula, titulada “**Els Objectius de Desenvolupament Sostenible i el paper dels ens locals**”, Federico Buyolo, director general de l'Alt Comissionat per a l'Agenda 2030 i Emilia Sáiz, secretària general de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), van debatre sobre com s'està abordant l'Agenda a nivell estatal i internacional i quines són les oportunitats i els reptes que aquesta presenta per als ens locals.

D'una banda, Federico Buyolo va destacar la importància de treballar amb aliances perquè l'Agenda sigui realment transformadora. A més, va presentar el **Pla d'implementació de l'Agenda 2030** que està realitzant el govern espanyol del qual va destacar les seves 3 vessants més importants. En primer lloc, el Pla pretén abordar l'agenda des d'una perspectiva de baix cap amunt i d'amunt cap a baix mitjançant tres nivells de governança: el **Grup d'Alt Nivell (GAN)** que inclou totes les Comunitats Autònomes i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP); el **Consell de Desenvolupament Sostenible** en el que participen la societat civil i les ONGs per tal de garantir que el consell sigui un òrgan de participació ciutadana; i una **comissió mixta Congrés-Senat** que tracti els ODS de manera legislativa i transversal a través de polítiques sectorials i territorials. En segon lloc, el Pla té com a objectiu la creació de **polítiques palanca** que incideixin en tot el govern i que permetin connectar les diferents polítiques per tal de promoure la **transversalitat de l'Agenda** i l'**alineament dels pressupostos del govern amb els ODS**. En tercer lloc, el Pla contempla **deu mesures per a accelerar la implementació** de l'Agenda 2030, entre les quals es

#internacionalDiba
#ODSDiba
#localizingSDGs

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

troben la creació d'informes d'impacte, decrets i lleis sobre els ODS o l'harmonització d'indicadors, entre d'altres. A més, va anunciar l'**Estratègia 2020-2030** del govern espanyol, que s'aprovarà el setembre de 2019, a través de la qual es farà una anàlisi sobre la situació de l'Estat espanyol en relació als ODS i es decidirà amb els diferents agents el camí a seguir per assolir l'Agenda 2030 a tot el territori. Federico Buyolo va destacar també els reptes que aquesta última presenta, en particular, la **dificultat de construir aliances entre els diferents actors** i va recalcar la importància de **generar una gran aliança de transformació a tots els nivells**, com a estratègia de país, per assolir els ODS. Buyolo també va destacar la gran capacitat de l'Agenda 2030, donada la seva transversalitat, per a generar treball conjunt i aliances. En aquest sentit, l'Agenda 2030, en tant que moviment global, **dona eines a la ciutadania per a ser realment transformadora**.

D'altra banda, Emilia Sáiz va destacar el **potencial transformador de l'Agenda 2030** degut a la seva **transversalitat, universalitat** i la **oportunitat** que això representa per als governs locals. En concret, Emilia Sáiz va indicar que l'Agenda presenta oportunitats pels governs locals a diferents nivells: en primer lloc, destaca a nivell mundial que el rol que exerceixen els governs locals és clau per al desenvolupament i, per tant, **els situa en el mapa internacional**; en segon lloc, representa un marc de referència per **avaluar aquelles polítiques públiques que no funcionen** i permet entrar en contacte amb actors molt diversos; la universalitat i transversalitat de les temàtiques que tracten tots els ODS ens obliguen a entrar en un **diàleg interdepartamental, interinstitucional i amb la ciutadania**, que ens obliga a treballar plegats i a la vegada comptar amb temàtiques compartides per tots; i, en tercer lloc, representa una **oportunitat per renovar el contracte social i restablir la confiança de la ciutadania amb la política**. En aquest sentit, els ODS apoderen a la ciutadania i són una oportunitat per a la construcció d'un nou relat comú. L'Agenda s'ha d'enfocar com una oportunitat per apoderar-nos com a ciutadans i "tornar" a decidir sobre què ens passa. D'altra banda, Emilia Sáiz, també va abordar els reptes que l'Agenda 2030 implica per als governs locals. En particular, va insistir en la **manca de capacitació i coneixement entorn a l'Agenda**, posant èmfasi en la falta de coneixement de l'Agenda per part de molts ens locals i, per consegüent, la necessitat de fer arribar a aquests últims l'Agenda per a que aquesta sigui realment transformadora i eficient. També va destacar com a gran repte per a la implementació de l'Agenda el sistema de finançament. L'Agenda 2030 ens fa visible que cal transformar el **sistema de finançament**, i en consonància, cal un **canvi del sistema de governança mundial**. En aquest sentit, la secretària general de CGLU, va posar de manifest el treball que s'està fent des d'aquesta organització per a **incorporar les visions del món local a l'esfera internacional**. Tot i els avenços aconseguits en els últims anys en aquest àmbit, Emilia Sáiz va admetre les dificultats a les quals els governs locals encara han de fer front per tal que la seva veu sigui escoltada en els diversos fòrums i institucions internacionals i va recomanar als governs locals la **realització d'informes locals voluntaris** com una manera de mostrar el compromís amb l'Agenda i poder explicar també els reptes als quals s'enfronten per a la seva implementació.

Diputació
Barcelona | #DibaOberta

#internacionalDiba #ODSDiba #localizingSDGs

A continuació, es va celebrar la segona taula rodona de la jornada sobre **La contribució de la Diputació de Barcelona a la localització dels ODS** on van participar Marta Cano, gerent de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i Cati Chamorro, cap de servei de la Gerència de Salut Pública, com a exemples de com des de la Diputació s'està aplicant aquesta agenda global a nivell local.

Marta Cano va compartir l'experiència del treball al voltant dels ODS de la Xarxa de Biblioteques. Va destacar la importància de les **biblioteques** per al desenvolupament sostenible, ja que són la **porta d'accés a la informació, l'educació i el coneixement** per a tota la ciutadania i per tant, són fonamentals per aconseguir una ciutadania crítica i mobilitzada. Cano va fer menció de les diferents iniciatives que el Servei de Biblioteques està fent entorn a l'ODS 4 –educació de qualitat-, l'ODS 5 –igualtat de gènere-, ODS 8 –treball decent i creixement econòmic- i l'ODS 16 –pau, justícia i institucions sòlides- i va destacar el paper de les biblioteques com a via per assolir altres polítiques públiques. En concret, va explicar el projecte d'Ús de noves tecnologies per a gent gran, el projecte Bibliolab, que promou les biblioteques com a centres d'innovació ciutadana i els Clubs de lectura fàcil que fomenten la inclusió social a tot el territori. També va indicar que el treball entorn dels ODS no ha suposat cap esforç extraordinari en termes de recursos, ja que era un treball que ja es feia. De fet, la introducció dels ODS en el treball del Servei ha estat conseqüència del reclam que van rebre tant des de la pròpia Diputació com des de la xarxa internacional de biblioteques (IFLA, per les seves sigles en anglès). A la vegada, **l'Agenda 2030 els ha servit per a situar el seu treball a nivell internacional.**

En l'àmbit de la Salut Pública, Cati Chamorro, va fer referència a la creixent **transversalitat de les polítiques urbanes** de la demarcació on s'està incloent cada vegada més la perspectiva de la salut per tal d'aconseguir entorns urbans favorables a una vida saludable i contribuir així al desenvolupament sostenible del territori. El Projecte "Entorn urbà i salut" de la Diputació de Barcelona té la voluntat de donar suport als governs locals perquè puguin fer una **transformació del model de ciutat** a tot el territori de la demarcació de Barcelona, tenint en compte la perspectiva de la salut. Aquest projecte es va encetar abans de conèixer l'Agenda 2030, però **l'Agenda els ha servit per a ratificar i donar encara més importància al projecte d'inclusió de la salut a totes les polítiques públiques, seguint les pautes donades per la OMS, l'any 2008.** Aquest treball de la Diputació ha estat premiat per l'Institut Europeu d'Administració Pública (EIPA), per la seva transversalitat, i ha estat reconeguda i seleccionada com una de les 20 bones pràctiques que es recullen a la publicació: "A Compendium of Inspiring Practices: Health Edition", editat per iniciativa d'ONU-Hàbitat. Amb la creixent urbanització, es fa imprescindible incorporar la perspectiva de salut per a promocionar entorns urbans que permetin viure de manera saludable. En aquest sentit, la Diputació de Barcelona està fermament compromesa amb el foment d'entorns saludables i amb l'impuls de nous projectes que permetin consolidar la introducció de millores en el model de ciutat.

La tercera taula rodona de la jornada estava dedicada a debatre al voltant de les **Polítiques impulsores per a implementar els ODS** i hi van participar l'alcaldesa de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallés, Carmela Fortuny, el cap del Servei d'Acció en l'Hàbitat Urbà del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Marc Darder, i la tinenta d'Alcaldia d'Educació Convivència i Solidaritat de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, Alba Martínez Vélez.

D'una banda, Carmela Fortuny va destacar que els **ajuntaments** tenen un **paper clau per fer avançar l'Agenda 2030** ja que són l'administració més propera a la ciutadania i tenen la capacitat de treballar en xarxa amb els ciutadans. Va explicar com estan abordant l'Agenda al municipi de Sant Cugat del Vallés, des d'una perspectiva que va molt més enllà de la sostenibilitat. L'alcaldesa va explicar que estan duent a terme una estratègia amb una triple vessant: progrés social, qualitat ambiental, desenvolupament econòmic i, més recentment, han incorporat l'àmbit de la cultura innovadora. Fortuny va explicar que els ODS són una oportunitat per a crear consensos i que la implementació s'ha de fer, des del seu punt de vista, a poc a poc i de manera consensuada. Des de l'Ajuntament de Sant Cugat han començat per a **l'alineació del pla d'acció municipal amb els ODS**. També han adaptat els plans sectorials, per **promoure la implicació de tot el govern**. A més, a l'Ajuntament de Sant Cugat s'han realitzat sessions de reflexió i de treball entorn a quatre ODS: l'ODS 5 –igualtat de gènere–, l'ODS 7 –energia neta i assequible–, l'ODS 12 –consum i producció responsables– i l'ODS 13 –acció climàtica– i s'ha implicat la ciutadania en la localització del ODS a través de **processos participatius, campanyes de comunicació** i el **consell de ciutat**. A la vegada, Fortuny va destacar el treball pel reforç de la governança i el diàleg amb la ciutadania i la necessitat de **lideratge polític i gerencial** per a assolir els ODS. Finalment, va puntualitzar que les polítiques municipals ja es feien abans de l'Agenda 2030 i que els **ODS els estan utilitzant com a argumentari** i com a “paraigües” per a les diferents polítiques de l'Ajuntament.

D'altra banda, Marc Darder va fer referència al rol de la Generalitat de Catalunya en la promoció de l'Agenda 2030 i, concretament, va destacar la importància de **l'Agenda Urbana Catalana (AUC)** que s'està impulsant des del govern de la Generalitat i que pretén **atendre les especificitats del territori català i ser catalitzadora dels ODS a les ciutats**. Precisament, va mencionar que el passat 5 de novembre s'havia constituït l'**Assemblea Urbana de Catalunya**, que des d'una **governança multiactor**, s'ha d'encarregar de teixir aquesta agenda. Marc Darder també va reconèixer els reptes i les dificultats de la implementació de l'Agenda Urbana i, en particular, va posar l'accent en la necessitat de reconèixer els **propis límits** per a la seva implementació efectiva. L'Agenda 2030 posa de relleu el que no funciona, i per tant implica una crítica del model actual que cal voler acceptar. No es pot per tant voler implementar l'Agenda sense **replantejar-nos el paradigma de progrés** que tenim entès: cal canviar els patrons i posar noves regles del joc. Darder també va posar l'accent en que aïllats no podem implementar l'agenda, **cal unitat d'acció**, sobretot pel que fa a ens locals i societat civil. En aquest sentit, va apel·lar el principi de multigovernança. També posa

#internacionalDiba
#ODSDiba
#localizingSDGs

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

l'accent a la **dimensió territorial de l'agenda**. Per últim, va fer una crida als governs locals assistents a adherir-se a la Declaració aprovada el 5 de novembre per l'Assemblea Urbana de Catalunya.

Finalment, Alba Martínez va exposar com des de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat s'estan implementant els ODS. En aquest sentit, des de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat s'està posant l'Agenda 2030 al centre del Pla Director de Cooperació al Desenvolupament del municipi, amb l'objectiu d'alinear la política de **cooperació al desenvolupament** de l'ajuntament amb l'Agenda 2030 i vetllar per tal que totes les polítiques del consistori contribueixen a l'assoliment d'aquests objectius globals, sense oblidar l'impacte que poden tenir en altres àmbits d'actuació i realitats. A la vegada, va remarcar que l'Agenda 2030 ha de tenir present el seu impacte en els països menys afavorits i que per aquest motiu un element estratègic per a l'èxit de l'Agenda és la **coherència de polítiques**. En aquest sentit, Martínez va indicar que aquesta aproximació a l'Agenda implica fer un gir al que s'ha estat fent fins ara i va recordar la necessitat d'**incorporar la visió de la cooperació desenvolupament** al conjunt de pressupostos. A la vegada, Martínez va posar l'accent en la **transversalitat** dels ODS i que aquest és un reclam que des del món de la cooperació ja es demanava des de feia temps. Va insistir en què està comprovat que les **polítiques de cooperació per si soles són incapaces de transformar**, per tant, cal un anàlisi més holístic. També va valorar que l'Agenda 2030 posa de manifest aquesta **responsabilitat global i compartida**. Per últim, Alba Martínez va explicar que el Pla director de cooperació de l'Ajuntament de Sant Boi està elaborat des d'una òptica de **coherència de polítiques**, intrínseca a l'Agenda 2030, i va explicar que des de l'Ajuntament s'està treballant per a la **creació d'indicadors** que permetin avaluar aquesta coherència de polítiques des d'un punt de vista pressupostari. En definitiva, els ponents d'aquesta taula rodona van destacar la necessitat de comptar amb un **relat compartit** perquè les polítiques s'apliquin a llarg termini i van insistir en la importància de posar en pràctica la **transversalitat**, de **millorar els processos de participació** ciutadania i de dotar-se d'**instruments per mesurar** el grau d'assoliment dels ODS a nivell local.

La quarta i darrera taula rodona de la jornada va abordar les **Aliances territorials per a implementar els ODS** i va comptar amb la participació de Mercedes Sánchez, sotsdirectora de l'Àrea d'Internacional i Projectes Europeus de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), Arnau Queralt, director del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS) i Josep Mayoral, alcalde de l'Ajuntament de Granollers.

Mercedes Sánchez va destacar que la FEMP ha integrat els ODS com a prioritat estratègica a dos nivells: **dins de la pròpia organització** (FEMP) i **cap a fora** (tant envers els governs locals com la societat civil). A més, va insistir en la **dimensió territorial** dels ODS. En l'Agenda 2030 el territori cobra més rellevància i per això la importància d'implementar l'Agenda 2030 a través d'una **governança multinivell i multiactor**, en col·laboració amb altres actors del territori, com poden ser empreses,

5

Diputació
Barcelona | #DibaOberta

#internacionalDiba #ODSDiba #localizingSDGs

#internacionalDiba
#ODSDiba
#localizingSDGs

professionals del món acadèmic i la ciutadania. Per consegüent, va afirmar que resulta fonamental que tots aquests actors s'apropiïn de l'Agenda per tal de fer d'aquesta un element realment transformador. A la vegada, a través del seu pla estratègic, va indicar que la FEMP té l'objectiu d'enfortir el rol dels **governos locals com a actors de l'Agenda 2030**, donar suport als governs locals en el desenvolupament dels seus **plans locals per a la implementació dels ODS i fomentar les aliances tant a nivell nacional, com europeu i global**. També, va destacar la importància que tots els actors se sentint reconeguts amb els plans d'acció del territori en matèria d' ODS per fer-los efectius a llarg termini. A més, Sánchez va mencionar que des de la FEMP també existeix la voluntat de treballar en la construcció d'indicadors que permetin conèixer com s'implementa l'Agenda 2030 i com s'evoluciona.

Arnau Queralt va informar que des de la Generalitat s'ha reactivat el procés d'elaboració del **Pla Nacional de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible**, que té com a principal objectiu portar els ODS al territori català. El Pla s'ha fixat com a prioritat: el **foment d'aliances** a través d'una major col·laboració interdepartamental, per tal d'incloure les visions de tots els departaments de la Generalitat de Catalunya; **alinear els ODS amb els plans de govern**; i crear **indicadors associats a tots els compromisos de l'Agenda**. A la vegada, per tal de generar **sinergies amb altres actors** del territori, va informar que la Generalitat està construint un portal web que afavoreixi la difusió i intercanvi de les iniciatives que estan impulsant els diferents actors en matèria de desenvolupament sostenible. També va informar de la moció aprovada el dia 9 de novembre de 2018 pel Parlament de Catalunya sobre l'Agenda 2030, comproment-se a integrar en la seva actuació legislativa els 17 ODS, així com la creació d'un grup de treball dins de la Comissió d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència per integrar i implantar els ODS, a més de vetllar per l'impuls de l'Agenda 2030 en totes les associacions i grups de treball d'àmbit internacional i europeu dels quals forma part. Per últim, Queralt va recalcar que ja arribem tard, que estem en una "cursa contra el temps" i que es necessari posar-se a treballar de seguida.

Josep Mayoral va remarcar que l'Agenda 2030 suposa una **oportunitat històrica**, ja que per primera vegada hi ha un document consensuat per gairebé tots els estats del món i, a més, avalat pels diferents nivells de govern i societat civil. En aquest sentit, Mayoral va valorar que l'Agenda representa un punt de partida, que permet parlar amb la gent de problemes locals i, a la vegada, fa evident que els **problemes locals també són globals**. Mayoral va insistir en la importància de **teixir aliances amb la ciutadania** per fer de l'Agenda una eina veritablement transformadora. A la vegada, va indicar la necessitat de **teixir aliances dins els propis governs locals**, promovent la col·laboració entre les diferents àrees per poder fer palesa la transversalitat de l'Agenda. També va destacar la importància de **teixir aliances entre els diferents municipis** tant de la demarcació com a nivell internacional. En aquest sentit, Mayoral va apuntar la necessitat de **reforçar el municipalisme** i de construir aliances, no només a escala local, sinó també amb **altres esferes de govern, des de la**

#internacionalDiba
#ODSDiba
#localizingSDGs

corresponsabilitat, la confiança i en peu d'igualtat. També va remarcar la importància de les aliances amb el **món acadèmic i empresarial**, que considera una aliança que cal incorporar de manera permanent. Finalment, va insistir en la importància que les administracions supramunicipals donin respostes concretes en termes de **recursos i eines** per tal que els governs locals puguin contribuir efectivament a l'assoliment dels ODS.

En conclusió, al llarg de tota la jornada es va posar de manifest que **l'Agenda 2030 és una agenda local** i, per tant, els governs locals i les xarxes de municipis tenen un paper clau en la implementació dels ODS. Alhora, va existir un ampli consens al voltant de la necessitat de **teixir, mantenir i reforçar les aliances** entre els governs locals, però també amb els agents locals, la ciutadania i les diferents esferes de govern, tant a nivell nacional com internacional, fomentant així la governança multinivell i multiactor que tan imprescindible és per assolir l'Agenda 2030. Així mateix, es va coincidir en la necessitat de comptar amb uns **indicadors locals** per conèixer el grau d'assoliment de l'Agenda i es va insistir en la importància de sumar esforços a nivell local per tal de **seguir reivindicant**, davant de les diferents esferes de govern i organismes internacionals, els recursos i instruments necessaris per tal que el món local pugui desplegar el seu potencial per assolir els 17 ODS.

* * *

Aquesta jornada s'inscriu en l'**estratègia d'implementació dels ODS** que ha desenvolupat la Diputació de Barcelona i que té tant una vessant interna, a través de l'alineament del actual Pla d'Actuació de Mandat (2016-2019) així com del proper PAM; com externa, de suport als ens locals de la demarcació i de més enllà del seu àmbit territorial per a la localització de l'Agenda 2030. En aquest marc, la Diputació està duent a terme **campanya de comunicació** i ha creat el portal [web ODS DIBA](#), que recull informació i recursos rellevants en matèria d'ODS, així com bones pràctiques realitzades per la corporació i els ens locals de la demarcació de Barcelona en matèria de localització de l'Agenda 2030. Aprofitem per convidar-vos a visitar el portal web i a compartir-hi les vostres experiències.